

སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཐང་།

ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོས་བརྒྱུས།



སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཐང་། སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཐང་།

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཆོས་བརྒྱུ་མཁའ་

སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཐར།

སི་ཁྱོན་དཔེ་སྐྱུ་ཚོགས་པ། སི་ཁྱོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུ་ཁང་།

༡༡། ཁྱོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཐར།

ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོས་བརྩམས།

སེཾྱོན་དཔེ་རྒྱུ་ཚོགས་པ།

སེཾྱོན་མི་རིགས་དཔེ་རྒྱུ་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

释迦牟尼传/益西嘉措著. - 2版. - 成都: 四川民族出版社, 2006.6

ISBN 7-5409-3256-2

I. 释... II. 益... III. 释迦牟尼-传记
IV. B949.935.1

中国版本图书馆CIP数据核字(2006)第057157号

释迦牟尼传

益西嘉措 著

出版者: 罗 勇

责任编辑: 仁青才让

封面设计: 嘎尔玛泽朗

技术设计: 仁青才让

出版发行: 四川出版集团 四川民族出版社

地 址: 成都市三洞桥路12号

印 刷: 成都蜀通印务有限责任公司

排 版: 成都桑布扎照排部排版

成品尺寸: 140mm×203mm

印 张: 10.875

字 数: 211千

版 次: 1996年3月第一版 2006年7月第二版

印 次: 2006年7月第一次印刷

印 数: 0001~5000册

书 号: ISBN 7-5409-3256-2/B·90

定 价: 14.50元

དཔེ་མྱིག་འགན་འཁུར་བ། རིན་ཆེན་ཆེ་རིང་།

མཐུན་ཤོག་འཆར་འགོད་བ། ཀམ་ཆེ་རིང་།

ལྷན་པ་བླ་པ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཐར།

ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོས་མཛད།

སི་ཁྲོན་དཔེ་མྱིན་ཆོགས་པ་དང་།

སི་ཁྲོན་མི་སྡེ་དཔེ་མྱིན་ཁང་གིས་པར་བྱ་བ་མྱིན།

སི་ཁྲོན་རྩ་བུ་ཐུབ་པར་འདེབས་འགན་འཁུར་ཆེད་ཡོད་ཀྱང་སེས་དཔར།

སམ་རྩོམ་པར་མྱིག་ཏེ་གནས་ནས་བཞིགས།

༡༩༩༤ལོའི་ཟླ༣པར་པར་གཞི་དང་པོ་བཞིགས།

༢༠༠༤ལོའི་ཟླ༧པར་པར་གཞི་གཉིས་པ་བཞིགས།

༢༠༠༤ལོའི་ཟླ༧པར་པར་ཐེངས་དང་པོ་དཔར།

པར་གྲངས། ༠༠༠༡—༥༠༠༠

དཔེ་རྒྱགས། ISBN 7 - 5409 - 3256 - 2/B · 90

དཔེ་རིན་སྒོར། ༡༤.༥༠

དཔེ་སྐྱོན་གསལ་བཤད།

སྒྲིག་པ་པོ་ཀུན་གྱི་དང་བ་འདྲན་ཞིང་། དང་བ་འཕྱོང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོན་པ་ལྟ་
ཐུབ་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒྲིག་སྒྲིག་བཅས་འདི་ནི། ལྟ་ལེ་དག་སྒྲིང་དམ་པ། དེས་པ་དོན་
གྱི་པཎ་ཀི་ཏ་ཆེན་པོ་དག་བཤེས་ལེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་ལགས་ཤིང་། ཁོང་གི་
མཚན་གཞན་ལ་དབྱངས་ཅན་གྱུ་བ་པའི་དོ་རྗེ་ཞེས་ཀྱང་གསལ་ཏོ། །དམ་པ་གང་
ཉིད་ནམ་རྒྱུན་མཐོ་ས་དང་གསལ་སར་བཞེངས་རྒྱར་ཐུགས་མི་དགུས་པས་སྒྲིག་
པའི་རྣལ་འབྱོར་བཞིན་དུ་བསྐྱོན་འགྲོའི་དོན་ལ་སྒྲུའོ་བརྒྱལ་མེད་པ་དང་ཐུགས་ཉིད་
ངལ་གསོ་དང་བྲལ་བ་ལགས་ཤིང་། གལ་སྲིད་མཁས་གྲགས་གཉེར་བའི་ཐུགས་
མོས་ཤིག་དགོངས་པའི་དབྱིངས་རུམ་ལ་འབྱུངས་ཟིན་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན།
གངས་ལྗོངས་མཁས་པའི་གལ་མགོ་འདི་གཞན་དག་ལ་དབང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཚུལ་
འདི་དང་འདིར་ཁོང་ཉིད་ཞི་བར་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་འབར་བའི་མཁས་གྲགས་
ཀྱི་མཚན་སྐྱོན་དང་། མཁས་ཀྱང་མཛོན་པར་མཚོན་པའི་གསུང་རྩམ་དག་ལས་ཀྱང་
ལེགས་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་ཀྱུས་སོ། །

དེ་ཡང་འདིར་མཁས་དབང་དམ་པ་འདི་བ་ཚང་གིས་སྐྱོན་ཆད་གཞན་གྱི་ཡིད་
ལ་མ་ཤར་བ་ཞིག་བརྒྱུ་ལོད་པས་བརྒྱམས་པར་མཛད་པ་ལོས་ཡིན། གཞན་དུ་
ན་སྐྱོན་པ་ལྟ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒྲིག་སྒྲིག་བཅས་འབྲིང་བསྒྲིག་གསུམ་དུ་བྱས་

པ་རྒྱལ་པ་ཤང་གིས་མི་ལང་བ་བཞུགས་པས་དོན་མེད་བསྐྱར་སྒྲོས་སུ་སོང་བའི་
ཕྱིར།

དེ་ལ་ཡང་འདི་ལྟར་རྟེ། དཔྱིན་ཇི་བ་ལྟ་ཏང་ཤེ་ལིས་སྐྱར་བའི་《ཤུ་ཁུ་ཞེ་ལི་སྐྱོ་
ཆེ་གང་པོ་》ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་རྣམ་ཐར་འབྲི་ཚུལ་ནི་སྐྱེ་བོ་ཕལ་བ་དག་གི་བྱུང་བ་བརྗོད་
པ་དང་ཀུན་ནས་མཚུངས་ལ། བྱད་པར་དུ་སངས་རྒྱལ་གྱི་དགོངས་པ་འགའ་རེ་གོ་
ལོག་ཏུ་བཀྲལ་ཅིང་། མཛད་པའི་འགའ་རེ་འཇིག་རྟེན་མཐུན་འཇུག་ཙམ་དུ་བསྟན་
པའང་རྟོགས་མེད་པས་མཆོག་གསུམ་སྐྱབས་སུ་མཆིས་པ་སྐྱས་ཀྱང་ངོ་སོ་བསྟོད་པ་
ཕར་ཞོག ཁ་མི་དྲོ་བའི་རིགས་ཁྱོད་ཅེས་ལོས་ཟེར་སྟུམ་གྱི།

ཏུ་རྩ་ཐས་མཛད་པའི་སྟོན་པ་ཤུ་ཁུ་བའི་རྣམ་ཐར་ལྟ་བུ་མཆོན་ན། རྩང་
ཟད་ཞལ་དམ་པའི་ཚུལ་དུ་བཞུགས་པས་གྲོག་པ་པོ་མང་ཆེ་བ་ཞིག་གི་མཇལ་ལུལ་དུ་
འགྱུར་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་དགའ། བྱད་པར་དུ་ཆོག་རྒྱན་དང་སྟན་དག་གི་ལྷགས་ལ་ཆ་རྒྱས་
གཏན་ནས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ཆེ། ལེ་མིག་མེད་པའི་བྱ་འབྱེད་བཞིན་སྒོ་ཡི་ཅ་ནས་
ལྷོག་དགོས་པ་ཉིད་དོ། །

སྐལ་བཟང་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྟོན་པའི་རྣམ་ཐར་མཆོན་བྱེད་དུ་
བཀོད་ནས་སྒྲས་ན། པོ་ཏི་ཆེན་པོའི་གཞུང་ཚད་ལ་ལོངས་པའི་ཆོགས་གསུམ་གྱི་
འདུས་པ་ཆེན་པོར། མ་སྐྱས་ཀྱང་རུང་བའམ། མཛད་ཆེན་ཁག་གི་རུར་རྒྱན་ལེགས་
ཤོས་སུ་མི་འགྱུར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་དག་ལུ་ལུའི་རྒྱུད་དུ་སྒྲེལ་བ་འདུག་པས་རྒྱས་
ཐལ་བའམ་ལྷགས་ལྷགས་པའི་རྣམ་པར་མཐོང་ཞིང་། སྤྱི་བྱུང་ཏུ་བལྟས་ནའང་།

ཆོག་ལ་རམ་པ་རིམ་པ་དང་། བྲག་ལ་ཐམ་པ་ཐེམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཆོར་སྤང་ཅི་སྤྱོན་
 ཏུ་མེད་པས་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲོ་ཆོགས་སྤོད་གཅིག་ཏུ་སྒྲགས་པ་ལྟར་གང་ཟེན་ལག་ཐོགས་
 ཐོགས་ཕྱེད་པ་མ་གཏོགས་འདི་འཕྲོར་འདི་ཡོད་ཀྱི་གསལ་ཁ་ཞིག་སློང་ར་འཆར་
 དཀའ་སྟེ། བྱད་པར་དུ་སྟོན་པའི་མཛད་ཆེན་དག་འགོད་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་
 བ་གང་ལ་གང་འོས་ཀྱི་མཚམས་སུ་བྱར་རྒྱུན་དུ་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་གཙོ་བོ་དག་
 ཅུལ་དུ་བཏོན་ནས་འགྲེལ་དགོས་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ལྟར་མཛད་ནས་བཀོད་འདུག་
 པ་ཡང་མཚོན་ཅིམ་དུ་བས། མདོར་ན་མང་མང་ཆོག་གིས་གསལ་ཁ་ཞིག་དགོད་
 དགོངས་ཀྱང་མ་དཀྱགས་འོ་མའི་མར་ལོ་མ་ཐོན་པ་བཞིན་དྲིག་དྲིག་ཏུ་ཐོན་པ་ཞིག་
 བྱུང་མེད་སྟུམ་མོ། །

མཁས་དབང་དམ་པ་གང་གིས་སྤྱར་བར་མཛད་པའི་སྟོན་པའི་རྣམ་ཐར་ནི་རྣམ་
 ཐར་གཞན་དང་བསྐར་ན་ལེགས་ཤོས་ཀྱི་ཆ་མང་དུ་མཐོང་སྟེ། ཅུ་བ་ལྟ་བུར་བཀོད་
 པའི་ «སྟོན་པ་ཤུ་ཁྱ་ཐུབ་པའི་མཛད་ཆེན་བསྟོད་པ་བདུ་དཀར་བོ» ལ་ཤོལ་གཉེར་
 གསུམ་བཞུགས་ཏེ། གསུམ་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་སྟོང་དང་། ཐུག་འཆལ་བཅུ་
 བདུན་ནི་གཞུང་དངོས་ལྟ་བུ་དང་། མཇུག་གི་གསུམ་ནི་བསྟོ་སྟོན་ལྟ་བུའོ། ། «སྟོན་
 པ་ཤུ་ཁྱ་ཐུབ་པའི་མཛད་ཆེན་རྣམ་ཐར་པད་མ་དཀར་པོའི་བྲང་བ» ནི་སྤྲ་མ་དེའི་
 རྒྱས་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པ་ཡང་ཚུམ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པས་རྒྱས་ཐལ་ཆེ་བ་ལྟ་བུའི་
 རྣམ་པར་མཐོང་བའི་གནས་སྐབས་མེད་དོ། །

བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་རྣམས་དང་། མཇུག་གི་མཛད་པ་སྤྱི་བསྟོད་

ཀྱི་ཆོག་ས་བཅད་རྣམས་ནི་ཆོག་སྒྱུར་གིན་ཏུ་ཐུན་སྒྱུམ་ཆོག་ས་པ་ལ་དོན་གྱི་ཉམས་
དང་ཆོག་གི་ཉམས་མྱད་དུ་བྱུང་བ་ཐོན་ཡོད།

ཅུ་བའི་ཤོ་ལ་ག་ཉེར་གསུམ་པོ་རྣམ་ཐར་འདིའི་ཁོངས་ལ་དངོས་སུ་མི་
གཏོགས་ཤིང་། དེ་བས་རྣམ་ཐར་འདིའི་གྲུབ་ཆ་ལ་དོན་གྱི་སྒྲི་ནས་རྒྱས་འབྲིང་
བསྐྱས་གསུམ་དུ་ངང་གིས་བྱུང་ཡོད་དེ། གཞུང་དངོས་ཆོག་ས་ལྷགས་རྣམས་ནི་རྒྱས་
པའི་ཚུལ་དང་། བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོག་ས་བཅད་རྣམས་འབྲིང་པའི་ཚུལ་དང་། མཇུག་
གི་མཛད་པ་སྒྱི་བསྟོད་ནི་བསྐྱས་པའི་ཚུལ་དུ་སྒྲུང་སྟེ། དེ་ཡང་རྣམ་ཐར་འདིའི་དབང་
དུ་བཏང་ན། རྒྱས་པ་ནི་ཐོ་ཆེན་ནང་གི་འོ་མ་ལྟ་བུ་དང་། འབྲིང་པ་ནི་དེ་ཉིད་བསྐྱབས་
ཉེ་མར་སོབ་ཁ་ན་གཡེང་བ་ལྟ་བུ་དང་། བསྐྱས་པ་ནི་བཅགས་བསྐྱོས་ཐེབས་པའི་
མར་གསར་མིག་གི་བརྩུད་ལེན་ལྟ་བུ་ལོ། །སྒྲ་བ་སྒྲ་པའི་ཆ་གཙོ་བོ་དེ་བྱི་མ་བྱི་མའི་
སྟེང་དུ་འདུས་པས་རྣམ་པ་འགྱུར་བར་གྱུར་ན་འང་ངོ་བོ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་
འཛིག་ཉེན་གྲང་པོའི་གཏམ་དཔེ་ལ་འང་བརྒྱ་བཤད་ཆོག་གི་མདོ་ཅུ་དང་། སྟོང་
བཤིགས་འོ་མའི་མར་ལོ་ཟེར་བ་བཞིན་ཆོག་གི་མདོ་བསྐྱ་སྐབས་དོན་གྱི་གནད་ལ་
ཆོག་ས་མིན་ལ་བརྟེན་གྱིས། གཞུང་རྒྱ་མཆོད་ཉིད་བརྩུད་ལུས་པ་མེད་པར་ཆོག་འདུས་
དོན་གསལ་གྱི་མཆོད་འོ་མའི་ལོ་ལ་སྒྱིལ་བར་ནུས་པ་ནི་མཁས་ཆེན་གྱི་ཡི་དབང་པོ་
དག་གི་མཛད་པ་ཁོ་ནའོ། །

གོང་སྐྱས་བཞིན་གྱི་དགོས་པ་ནི། དད་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་དགོ་པའི་གཞི་མཚུགས་
ཤིང་བརྟན་བྱེད་ལ་ཅུ་བ་ཤོ་ལ་ག་ཉེར་གསུམ་མ་ཁ་ཏོན་ལ་རན་ཞིང་། ཞིབ་པར་

རྟོགས་འདོད་རྣམས་ལ་རྒྱས་པ་མཐོ་ཞིང་། གནས་སྐབས་རགས་པ་ཙམ་སྟེག་འདོད་
 རྣམས་ལ་འབྲིང་པོ་མཛད་པ་དང་། རེ་ཞིག་གི་ན་ཏུ་ཏུང་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་
 ལ་བརྟུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཆོག་ཏུ་སྒྲུབ་ནོ། །གལ་ཏེ་སྒྲོ་བ་ཁྲིད་ཅིག་གི་དབང་དུ་བཏང་
 བ་འདྲ་། གློ་གོས་ཞན་པ་རྣམས་ལ་རྒྱས་པ་ཁྲིད་པས་ཡན་ཐོགས་གིང་། རིག་པ་
 རྣལ་མ་དག་ལ་འབྲིང་པོས་དོན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། རྣམ་དཔྱིད་མཚུངས་སྒྲ་མེད་པ་ཆོ་
 ལ་བརྟུན་པ་བརྟན་ཙམ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་མཛད་པ་སྤྱི་བསྟོད་ནི་སྐབས་སོ་སོ་སྤྱིའི་སྒྲུབ་མཁའི་ངས་སུ་ངས་
 གིང་། བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་བཅད་རྣམས་ནི་ས་བཅད་སོ་སོའི་ཆིངས་སམ་མདོ་
 དོན་དུ་འདྲ་རིག་པར་བྱ་དགོས་ལ། རྒྱས་པའི་སྐབས་དོན་སོ་སོ་བསྐྱབས་གིང་ཁྲིད་
 ཟེན་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན། སྟན་ངག་གི་རོ་བོ་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པའི་བར་སྐབས་
 ཀྱི་ཆོགས་བཅད་རྣམས་གྲོག་བཞེན་པ་ནི་སྤྱི་མའི་ཁྲིད་ཟེན་གྱི་དོན་ལ་གཤམ་སྤྱད་
 བྱེད་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པར་འོས་པ་དང་། མཛད་པ་སྤྱི་བསྟོད་བཀྲམས་ཏེ་བརྟུན་པ་
 སྒྲོས་ནས་འབྲིང་པོའི་བར་དུ་བསམས་པ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱང་རབ་ཏུ་སྒྲོས་པ་ལས་
 དོན་རྒྱས་པ་རྣམས་ལ་འདྲ་སྒོ་ཁ་ཡོངས་སུ་ཕྱོགས་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ནི་སྤྱིའི་གཤམ་
 སྤྱད་གི་ཚུལ་དུ་རིག་པར་བྱ་འོས་སོ། །

སྤྱིར་སྤྱིས་བྱ་དམ་པ་དག་གི་རྣམ་ཐར་འགོད་པའི་ཆོ་ན་དེ་དག་དང་འབྲེལ་
 བའི་ལོ་རྒྱས་དོན་ཆེན་དང་། ཁོང་རྣམ་པའི་བསམ་སྒོ་རྒྱལ་པོ་ཆེ་ཡིས་སྤྱི་ཆོགས་
 འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་གོ་རིམ་ལ་ཤུགས་སྟེན་ཐེབས་ཚུལ་སོགས་ཅུལ་དུ་བཏོན་ནས་འབྲི་

དགོས་པ་ཡིན་ལ། ལོ་རྒྱུས་དུས་རིམ་ངེས་ཅན་ནང་གི་སྤྱི་ཚོགས་བཞིན་རས་དང་།
འཚོ་བའི་གནས་ཚུལ་སྤྱིར་བཏང་མིན་པ་རྟོགས་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡར་འབྲལ་
མར་གནང་གི་འགྲོ་འོང་འབྲེལ་བ་དང་། དམིགས་བསལ་མིན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་
གོམས་སྟེལ་སོགས་ཞིབ་འབྲི་བྱས་ན་སྐྱུག་ཤོག་གོན་པའི་རྒྱ་དང་། གྲོག་པ་པོ་
རྣམས་ལོ་བརྒྱལ་ལ་གཏད་པ་ལས་གཞན་ཅི་ཡོད།

འབྲི་ཡུལ་གྱི་དམ་པ་གང་ཞིག་སྤྱི་འཚར་ལོངས་བྱུང་བའི་གོ་རིམ་དང་།
དུས་དེ་དག་ཁོ་ནར་དར་བའི་དམངས་སྟེལ་དང་། དམིགས་བསལ་གྱི་སྒྲོབ་གསའི་
རྣམ་པ། རིག་གནས་དར་ཚུལ། ཚན་རིག་འཕེལ་ཚུལ། དཔལ་འབྱོར་རྒྱས་ཚུལ།
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགྱུར་ལུགས། དམག་མཆོན་གྱི་གྲུབ་སྤངས། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་
མཐའི་ཆགས་ཚུལ་སོགས་འབྲི་ཡུལ་གྱི་དམ་པ་དེ་ཉིད་ལ་གང་ཞིག་དམ་དུ་འབྲེལ་
བའི་དངོས་དེ་ཞིབ་ཏུ་འབྲི་དགོས་ཤིང་། བྱད་པར་དུ་ལོ་རྒྱུས་མི་སྣ་རང་གི་བསམ་
སློབ་གཙོ་བོ་དག་གྲུབ་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་དང་། མཛད་རྗེས་གཙོ་བོ་དག་གིས་སྤྱི་ཚོགས་དང་
ལོ་རྒྱུས་ལ་བླེབས་པའི་ལུགས་རྒྱུན་ནི་སྐྱུག་རིས་མང་པོ་ལ་བ་ནས་སྟོན་དགོས་པ་
ཡིན་ནོ། །

མཁས་པའི་བྱ་བ་གསུམ་གྱི་ཡང་ཅེར་སོན་པའི་མཁས་མཆོག་དམ་པ་འདི་
ཉིད་ཚུལ་གྱི་ཚུལ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པས་ཟབ་ས་ནས་ཟབ་པར་སྟོན་པས་མཁས་པ་
རྣམས་ཀྱི་དང་བ་འདྲན་པ་དང་། རྟོགས་དཀའ་བ་རྣམས་གོ་སླའི་ཆོག་གིས་གསུང་
བས་པལ་བ་རྣམས་ཀྱི་རེ་བ་ཡང་མོས་པ་བཞིན་སྒོང་བ་ཞིག་ཏུ་འདུག་སྟེ། ཆོག་གི་

ཁུ་པོའི་གཏིང་ཤེད་ན་དོན་གྱི་དེུ་རིག་རིག་ཏུ་གསལ་བ་ནི་ཁོང་གི་རྩོམ་གཤིས་ཀྱི་
ཁྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་ལ། རྒྱལ་དགོས་རྣམས་ཐལ་བའི་སྒྲོས་བཤད་དུ་མ་
སོང་བ། བསྐྱེད་གོས་རྣམས་སོགས་ཁོངས་སུ་འདྲན་རྒྱུ་མ་མཛད་པའི་མཁས་གྲུབ་
དག་ལེགས་དཔལ་བཟང་གི་རྩོམ་གཤིས་ལྟ་བུ་ལྟན་པ་ཡང་རྟོགས་སྟེ།

རྣམ་ཐར་གྱི་སྐྱེ་བྱེ་ཀྱན་ཏུ་སྟོན་པའི་དགོངས་པ་གཙོ་བོ་རྣམས་རིམ་བཞིན་
གསལ་པོར་འགྲེལ་བ་དང་། སྟོན་ཀྱན་བྲལ་དང་ཡོན་ཏན་ཀྱན་རྫོགས་ཀྱི་སངས་
རྒྱལ་ཡིན་པ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་ཡང་ཡང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་འདིས་དད་ལྡན་རྣམས་
ཀྱི་སྒྲོངས་པ་བསལ་བ་དང་། ཤེས་ནས་མི་ལྡོག་པའི་དད་པ་འབྱུངས་བྱེད་ལ་སྒྲག་
གི་སྟོན་མེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཅིས་མི་འབྱིན།

སྟོན་བ་སྐྱེ་ཉིད་འཆོ་ཞིང་གཞིས་པའི་དུས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་འཆོ་བའི་གསོན་
ཉམས་ལྡན་པའི་ཆ་དང་དོན་ཆེན་རྣམས་འོས་ཤིང་འཆོམ་པར་གཏམ་རྒྱུ་དུ་བཀོད་
བས་སྒྲོག་པ་པོ་རྣམས་ལ་ཉམས་སྦྱང་མངོན་སུམ་དུ་འབྱུལ་བའི་ཆོར་བ་སྤྱིན་ཅིང་།
ལོ་རྒྱུས་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ལྟན་སུམ་ཚོགས་པ་བྱིན་པའི་ཞར་ལ་རྩོམ་རིག་
རྒྱ་རྩལ་གྱི་མཛེས་པའི་དཔལ་ལ་ཉམས་སུ་རོལ་བ་ལས་ཐུང་བའི་བདེ་བ་དང་སྦྱོར་
ཡང་དཔེ་མེད་པ་འཕེལ་བར་ངས་ལ། རྒྱ་འབྱུལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་བསྟན་པའི་
རྩལ་སྒྲས་བས་ནི། དགེ་ལ་ཕྱོགས་པའི་དད་ལྡན་རྣམས་ལ་མཆོན་ན་རྒྱལ་བའི་སྐྱེ་
གསུང་ཐུགས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱིས་བསྐྱར་ན་ཉམ་ཐག་གང་ཡང་མཆོག་གསུམ་
སྐབས་ཀྱི་གདུགས་འོག་ཏུ་རྒྱུད་ངེས་པའི་ཡིད་ཆེས་སྟེང་ཞིང་། རྒྱ་རྩལ་གྱི་རྣམ་པ་ཁོ་

ནའི་ཐོག་བལྟས་ནའང་རྟོག་པ་འཆར་ཡན་ཟེར་བའི་རྩོམ་རིག་གི་མཚོན་སྣངས་དེ་
 ཉིད་ཡིན་འདུག་ལ། ཚེགས་བཅད་ལྷགས་གང་གི་ཐད་ནས་དབྱད་པ་བཏང་ཡང་སྒྲི་
 རྩལ་གྱི་རིན་ཐང་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་སྒྲོས་མི་དགོས།

ཚོས་ལུགས་རྩོམ་རིག་གི་བརྩམས་དངོས་ནང་དུ་སྒྲི་ཚོགས་འཚོ་བ་དངོས་དང་
 མི་མཐུན་བའི་ཆ་སྒྲོར་ཞིག་འདུག་པ་དེ་ཚོས་ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང་། དེའི་ནང་དུ་སྒྲི་
 ཚོགས་ཀྱི་འཕེལ་རྒྱས་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་ཡག་པོ་དང་ཀྱུན་སྒྲིལ་གཙང་མར་
 གཏོང་བྱེད་ལ་ཤིན་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་ཆ་མང་པོ་ཞིག་འདུག་པའང་སྒྱུར་བ་འདེབས་བའི་
 རིགས་གལ་ཡིན། དེང་སང་ཚོས་ལུགས་རྩོམ་རིག་ཡིན་ན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དམན་
 སར་འཛོག་པའི་རྩོམ་རིག་པ་དང་རྩོམ་རིག་དབྱད་འཛོག་པ་ཡོད་ཅིང་། འཚོ་བ་
 དངོས་དང་ཚོས་ལུགས་གཉིས་གཏོང་འགལ་ཡིན་པར་རྫོམ་མཁན་གྱི་ཚོས་པ་དང་
 ཆབ་སྲིད་པ་འགའ་ཤེ་འདུག་སྟེ། འདི་དག་ལ་སྒྲོ་རྣལ་མར་གནས་པ་དག་གིས་ཅི་
 བྱར་ཡོད། ཚོས་ལུགས་ཀྱི་འཚོ་བ་མེད་ཀྱང་སྒྲི་ཚོགས་ཀྱི་འཚོ་བ་ཡོད་པ་དང་། སྒྲི་
 ཚོགས་ཀྱི་འཚོ་བ་མེད་ན་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་འཚོ་བ་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཚུལ་འདིས་
 གནས་ལུགས་ཀྱི་མཐིལ་ཞིག་བསྟན་པ་མིན་ནམ། དེའི་ཕྱིར་དམངས་ཡོངས་ཚོས་
 ལུགས་ལ་དད་པའི་མི་རིགས་དག་གི་འདུན་ས་རུ་ཚོས་པ་དང་དད་ལྡན་མང་ཚོགས་
 ཀྱི་བརྩེ་དྲུངས་ལ་གནོད་པའི་ལབ་བརྗོད་ལྟར་ན་ཚོགས་ཤོར་ལ་འཛིན་མེད་བསམ་གཟབ་
 གཟབ་བྱ་བ་རང་སྤྱང་བྱེད་གོ་ཆ་ལོས་ཡིན། རྣམ་ཐར་འདི་ན་སྤྱངས་པའི་ལུང་
 རིགས་སྟེ་མའི་ཕུང་པོར་དབགས་ན་མཁས་མཚོག་གང་ཉིད་རིག་གནས་རྒྱ་མཚོའི་

མངའ་བདག་དུ་བཞུགས་པར་ཡིད་ཆེས་འདྲོངས་ཤིང་། བཛྲིད་པ་རྣམ་པར་དག་
 པའི་གསུང་རྒྱུས་དག་ལ་བརྟགས་ན་བདེ་སྟོང་སྤྱོད་པའི་དབང་པོར་གྲུབ་པ་མཐོང་
 ཐུབ་ལ། ཆོག་སྦྱར་ལེགས་པའི་བཛྲིད་ཉམས་དང་། གདངས་མཚམས་གསལ་པའི་
 སྟན་ཆ། རོན་སྟོང་འདུས་པའི་ཟབ་ཁྱད་བཅས་ལ་བལྟས་ན་དགེ་ལེགས་དཔལ་
 པའི་འགྲན་རྒྱར་གཤེགས་འདུག་པ་དང་། ཕྱིས་གཉེར་པའི་ཨང་ཐོ་བསྟར་པ་
 བཞེན་མ་ཡིན་པར་རྣམ་ཐར་ཉིད་རྣམ་ཐར་གྱི་ངང་ཚུལ་དུ་གསུངས་འདུག་པ་ལ་
 མཇལ་ན་རྣམ་ཐར་རྩོམ་པ་པོ་རྣམས་ལ་དཔེ་ལེགས་ཡར་བཞེངས་གྱི་མཛད་པ་
 བསྟན་འདུག་པ་བཅས་ནི་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒྲིགས་བམ་འདིའི་ཡོན་ཏན་སྟན་མོང་མ་
 ཡིན་པ་དག་ཏུ་རྟོགས། །

སྟོག་པ་པོ་མང་ཆེ་བ་དང་། དད་ལྡན་མང་ཆོགས་ཀྱིས་ཀྱང་མཇལ་ལུལ་དུ་
 འགྱུར་དགོས་པར་དགོངས་ནས་ཆོགས་བཅད་ལྷུགས་གང་ཡང་བདེ་རྟོང་གི་འཕྲ་དང་
 མངོན་བཛྲིད་གྱི་རྒྱན་སོགས་མ་བཏབ་མ་སྤྱས་པར་གིན་ཏུ་གོ་སྤྱིའི་དག་གིས་
 གསུངས་ཡོད་ཅིང་། བོད་སྤྱི་མཐུན་གྱི་སྐད་ཡིག་གི་སྟོན་ཐག་འདི་ཉིད་ལྟོད་ལྟོད་
 གྱུར་ན་གིན་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཚུལ་ལ་དགོངས་ནས་རང་ལུལ་གྱི་སྐད་དང་ལུང་གྲོག་གི་
 བདེ་སོགས་གཏན་ནས་མ་བསྐྱེས་པར་གསུངས་འདུག་པ་འདི་ཡང་དེང་སང་འབད་
 བས་སྤྱི་སྐད་ལད་པར་བྱེད་མཁན་རྣམས་ལ་མཉམ་ཞོག་གི་ཐ་ཆོག་ལོས་ཡིན་སྟམ་
 གྱི། ཡིན་ན་ཡང་། དེང་སང་བོད་ཀྱི་སྐད་ལ་མི་ཤེས་པ། །ལལ་ཆེར་ཐོས་པ་རྒྱུང་
 བའི་སྟོན། །ཞེས་པ་ལྟ་ལུའི་རོན་ལ་བསམ་སྟོ་མི་འཁོར་བར་རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་རིག་

བ་རྒྱལ་མེད་པར་འཛིན་པ་དང་། རང་ཉིད་གྱིས་མ་གོ་བའི་སྤྱི་སྐད་ལུང་གྲུག་གི་
སྐད་དུ་ཅི་བ་མང་བས་དེ་འདྲ་བཏང་སྟོམས་གྱི་རྒྱལ་བ་སྤྱིལ་བ་ཇི་ལྟར་འོས།

འདིར་ཡི་གེ་བ་དང་བར་འོན་གྱིས་མཉམ་མ་བཞག་པར་གོར་བའི་ཡིག་སྟོན་
ཐུན་བུ་རྒྱལ་དཔེ་སྤྱིག་བ་ཐུན་གྱིས་བཅོས་པའི་ཁྲུལ་བྱས་ཡོད་ཀྱང་བཅོས་ཉེས་སུ་
སོང་བ་སྤྱིད་ན་བཟོད་པར་གསལ་ཅིང་། ཨ་མདོ་བས་དང་པོ་ལ་དང་པོ། རྒྱལ་པོ་ལ་
རྒྱལ་པོ་ཟེར་བ་སོགས་པ་དང་མི་བྱེད་པའི་རིགས་ཀྱང་བཅོས་པ་མང་བས་དགོངས་
འགལ་མེད་པར་མཁྱེན་ནོ། །ཞེས་གཉའ་སྟོ་བློས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གཅིག་དགུ་གོ་
ལྷ་ལོའི་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆོས་བརྒྱ་དགུའི་ཉིན་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་སྤྱོད་གྱི་ངད་ལྗན་དུ་
བྲིས་སོ། །

དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ལཱ་ཆའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ།

རིག་དགའ།

དེར་སྐབས་འཚོ་ཞིང་གཞེས་པའི་གནས་ལྟ་མཁྱེན་པའི་མཁས་དབང་རྩོ་
རམས་དགེ་བཤེས་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་ཁོང་གི་ད་ 1917ལོར་མདོ་སྐད་བྱང་རྒྱུད་ཀྱི་བ་
ཡན་གཙན་ཆའི་རིགས་ལ་རི་ཤོན་ནང་ཟེར་བའི་གྲོང་གསེབ་ཏུ་སྐྱུ་འབྱུངས། 1934
ལོར་མདོ་སྐད་ལཱ་ཆ་བཀྲ་ཤིས་ཚེས་མེད་སྐད་དགོན་ (ཆོས་རྒྱལ་འདི་གི་དུ་དམར་སྐྱ་ཐོག་
བཞེ་བ་བརྒྱུད་དགེ་འདུན་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་ཡབ་སྐུ་ཀྱི་བཀའ་འདྲིན་ལས་གཞུང་ཆེན་བཀའ་བོད་
ལྟ་དང་བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་རིག་གནས་འཛིན་སྐྱེལ་ལ་བྱས་རྗེས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། མཁས་ཆེན་གང་མང་
སྐྱེད་བསྐངས་པས་མདོ་དབུས་ཀྱི་ཏུ་གསལ་ཆེ) ཏུ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་རྟགས་
སོགས་ཆད་མའི་གཞུང་ལ་རྩོ་རྒྱུག་པའི་སྒྲོ་བ་གཉེར་གནང་། 1940ལོར་བོད་ཀྱི་
ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་དུག་གི་ཡ་བྱལ་མདོ་སྐད་སྐད་བྱང་བཀྲ་ཤིས་འཕྱིལ་དུ་བྱུག་ཐབས་
ནས་མདོ་སྐད་ཐོས་བསམ་སྒྲིང་གི་ཆོས་ཀྱི་འགྲེལ་མས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་
པོ་དུ་མའི་ཞབས་བད་བསྟེན་ཏེ་དབུ་པར་འདུལ་མཛད་བཅས་ལ་ཐོས་བསམ་གཏིང་
དཔོག་པ་གནང་བའི་ཞར་ལ། ཐུན་མོང་རིག་གནས་ཀྱི་སྒྲོར་སྐྱ་གཞུང་དང་སྟན་པག་
གི་བསྟན་བཅོས། ཕྱིས་དཀར་ནག་ ལྟག་པར་བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་པའི་གཞུང་ལ་
སྐྱུང་བ་ལུལ་ཕྱིན་མཛད་པས་ལྟ་རིག་སྐྱུ་པའི་དབང་པོར་གྱུར། དགྲུང་ལོ་གསར་

ལུང་དུས་སྐུ་མཛེས་སྒྲུབ་བྱ་བའི་ཤིས་འབྱེད་ཀྱི་དགེ་བཤེས་ཆེ་ལག་གི་ཚུང་རྒྱལ་ས་
 རྫོང་རམས་དམ་བཅའ་འཛེག་པར་གནང་བས་སྐྱེན་པའི་གྲགས་པ་ཐོབ། བཀའ་
 རམས་སྒྲུབ་དཔོན་གྱི་ཁུར་ཀྱང་བཞེས། ད་དུང་འཕྲོ་རའི་སྐར་ཕྱོན་པོ་ཐང་(འདན་
 མཁན་པོས་བཅུགས་པའི་མཚན་ཉིད་བཤད་ཀྱི་)གི་མཚན་ཉིད་དགོ་རྒྱུ་ལེབས་སྐབས་དེ་
 གའི་འཆད་ཉན་གང་ལེགས་སུ་སྒྲེལ། 1958ལོར་འབྲུངས་ལུལ་བ་ཡན་རི་རྒྱན་ནང་
 དུ་ལེབས་ནས་བཞུགས། 1971ལོ་ནས་བཟུང་གསོ་རིག་ལ་བརྟེན་ནས་མན་བཅོས་
 གནང་ཐོག་སྐྱེན་རམས་པའི་མཚན་བཏགས་ཀྱང་ཐོབ། གནས་བྱིན་ཅན་གཅན་ཆའི་
 མ་ཁི་ཞིག་གསོའི་ལས་ཁུར་བཞེས་གནང་ནས་ལེགས་པར་གྲུབ། ལྡེ་ཆ་དགོན་སྐར་
 གསོ་བྱང་བ་ནས་བཟུང་ཁོང་ཉིད་དུས་ལྟར་དཀའ་ངལ་ཁྱད་བསད་ཀྱིས་ཆོས་སྡེར་
 ལེབས་ནས། ཐུན་མོང་རིག་གནས་སྒྲོར་དང་ལྷག་པར་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྡེ་
 སྒོབ་ཁྱིད་གནང་གིན་ཡོད་ཐོག བ་ཡན་རྫོང་པོད་སྐྱེན་ཁང་གི་དབུ་གཙོ་དང་མཆོ་
 སྒོན་ཞིང་ཆེན་པོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ལས་འཛིན་ཆེན་མོ་གཞན་པའི་ལས་
 ཁུར་བཞེས་བཞིན་པ་བཅས་སོ། །

གསུང་ཚུམ་སྒྲོར་ལ། སངས་རྒྱལ་ཤུག་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཐར་པད་མ་དཀར་པོའི་
 ཐེང་བ། འདུལ་བའི་གཞི་གསུམ། སོར་མདོ་སྐྱོང་གཞིའི་འགྲེལ་བ། ཁྱད་པར་
 འཕགས་བསྟོད་དང་ལྷ་ལས་ཐུལ་བྱུང་གི་བསྟོད་པ་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་བ། གཏན་
 ཆོགས་རིག་པའི་སྒྲུང་བ། འགྲེལ་རྒྱུ་རྒྱ་ཆ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་པཤད། སྒོ་སྒྲོང་དོན་
 བདུན་མའི་འགྲེལ་བ། མདོན་པ་མཛོད་ཀྱི་མཆན་འགྲེལ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར། ཟུར་